

**„Fiúk lányok ébredjetek,
Iskolába siessetek!”**

A gyermek életében az iskolakezdés, az egyik legnagyobb fordulópont, amely a későbbiekben meghatározza majd későbbi iskolai életét. Fontos és nagy felelősség ezért, ennek az időpontnak a megválasztása, hiszen nagyon sok tényező befolyásolja az iskolában való helyállás sikerességét.

„Az iskolaérettség összetett fogalom, a gyermek egész személyiségének fejlettségét foglalja magába. A gyermek testi, pszichés és szociális szempontból egyaránt alkalmasnak kell lennie az iskolai élet megkezdésére.”

/Billesné Rác Mária/

Ahhoz, hogy a kisgyermek nehézsége, kudarcok nélkül kezdje meg az iskolát, bizonyos tényezők megléte, megfelelő fejlettségi szintje szükséges.

Az alábbiakban olvasható, hogy mik is ezek pontosan.

A gyermekek megfelelő motiváltsági állapotban könnyedén és gyorsan tanulnak. Még bőven van idő a játékos gyakorlásra, és hangsúlyozom, a játékoságot, mert az óvodáskor legfőbb tevékenysége a játék, amin keresztül ismerkedik a gyermek a világgal, amin keresztül sokkal többet megért és elsajátít, mint a legkorszerűbb és legtudományosabb tanítási módszerekkel.

Biológiai tényezők:

- A testi fejlettséget illetően: súly: 20-22 kg, átlagos magasság: 120-130 cm.
- Testalkat felnőttessé válik.
- Megkezdődik a fogváltás.

- Idegrendszer megfelelő érettsége, mely magába foglalja a nagy- és a finommozgásokat, valamint szem-kézmozgás összerendezettség, figyelem, összpontosítás képessége, terhelhetőség, és ne legyen fáradékony.
- Ritkulnak a gyerekbetegségek, kialakul a különböző agykérgi területek közti együttműködés, megnő a keringés és a tüdő kapacitása.
- A gyermekek mozgásfejlődése ilyenkor a csúcsponton van, ügyesek, sportolásra alkalmasak, szinte bármilyen tevékenységet képesek elsajátítani.
- A kéztőcsontok, a kéz ízületei ekkorra jelentős fejlődésen mennek át, ami lehetővé teszi a finommotorika (mozgatás) kiteljesedését. Ez az alapja a folyóírás elsajátításának is. A motoros ügyesség fokozza a gyermek önállóságát egyedül tud öltözni, cipőfűzőt kötni, barkácsolni, egyszerű, de igen hasznos munkákat végezni stb., amellet terhelhetőbbé, kitartóbbá válik. Ezen tulajdonságok befolyásolják pszichés fejlődését.
- Fontos, hogy a gyermekek ismerjék és meg is tudják nevezni a saját testrészeit! (csukló, boka, halánték, stb.)
- Erre az életszakaszra már ki kell, hogy alakuljon az oldaliság dominanciája.

Pszichés érettség:

- A hat-, hétévesek énefejlődésüknek, értelmi- és szociális fejlődésüknek olyan stádiumában vannak, hogy képesek a szabályok elfogadására és a felnőttek kívánságaihoz való alkalmazkodásra.
- Ebben a korban csökken a fantázia szerepe, gondolkodásukban nagyobb jelentőségre tesz szert a valóság. Lehiggadnak és készen állnak arra, hogy rajongással egy családon kívüli felnőtt (ővele foglalkozó, őt tanító felnőtt) felé forduljanak. Jó volna eltalálni azt az időpontot, amikor a gyermekben valódi kíváncsiság ébred a világ és az ember dolgai iránt, és jó volna megtalálni azt a tanító nénit vagy bácsit, aki méltó a gyermeki rajongás elfogadására. Az ismereteket közvetítő tanár személyes befolyása és a megszerzett tudás érdemben való értékelése a leghatásosabb motiváló tény.

- Fontos a sikeres iskolai előmenetel szempontjából a gyermek feladattudata és feladattartása. E tulajdonságok a fizikai alapok mellett egyfajta pszichés érettséget is jelentenek. Ez elsősorban azt a motivációs szintet jelöli, mely a megismerésre, az új ismeretek befogadására készíti a gyermeket. A kíváncsiság minden életkorban alapvető emberi tulajdonság, de kisiskolás korban ez még inkább érvényesül.
- A szabálytudat kialakulásával, a szabályok belsővé válásával nő a gyermek fegyelmezettsége. A fegyelmezettség pedig növeli figyelmét, akaraterejét. Feladatvégzése során nincs már szüksége állandó külső kontrollra, figyelmeztetésre. Megteremtődnek az önkontroll kialakulásának alapjai.
- Értelmi fejlettség terén: gondolkodásában ki tudja szűrni az adott információból a lényegyet (pl.: el tudjon mesélni egy történetet).
- Ok-okozati összefüggéseket ismer fel és fejez ki (pl.: miért történnek körülötte a dolgok).
- Mennyiségfogalma állandósul (pl.: tudjon dolgokat megszámlálni 20-ig, tudjon csoportosítani bizonyos tulajdonságok szerint), emlékezete képes legyen befogadni és felidézni bizonyos dolgokat (vers, mondóka, ének, mese).
- Beszédkészség terén hangképzése tiszta, rendelkezzen megfelelő szókinccsel, tudja magát jól kifejezni.
- Tudja megkülönböztetni a feladatot, a munkát és a játékot.
- Tudja irányítani érzelmi, akarati viselkedését, mozgásigényét, szükségleteit bizonyos körülmények között tudja késleltetni.

Szociális érettség:

Nagyon fontos a gyermek szociális érettsége. Mennyire képes egy közösségbe beilleszkedni, a közösség szabályaihoz igazodni, társaival való viszonyában milyen stratégiákat és taktikákat alkalmaz, megtanult-e már bizonyos mértékig kompromisszumot kötni?

A gyermeknek meg kell találnia azt a középutat, hogy ne legyen sem uralkodó, sem alárendelt szerepű.

Egy új helyszín, új közösségi kapcsolatok, új szokások rendszere mindig von maga után nehézséget.

Fontos, hogy a gyermek:

- tudjon alkalmazkodni és törekedjen a beilleszkedésre
- szeresse és ragaszkodjon a közösséghez, és legyenek fontos emberek az adott közösségen belül, akikhez kötődik, ragaszkodik
- fogadja el a felnőtt irányítását
- legyen önálló, tudja kiszolgálni önmaga igényeit, bizonyos körülmények között.

Az első alapozó iskolai években a gyermekek három területtel hangsúlyosan foglalkoznak! Megtanulnak írni, olvasni és a matematikai fogalmakkal ismerkednek meg.

Az íráshoz a következő képességekre lesz szükség:

- A hallott szót, hogy le tudják írni, beszédhangokra kell bontani fejben, majd kódolt jelekre, vagyis betűkre kell átfordítani.
- Ezt azzal segíthetik, hogy magukban mondják az adott hangot, illetve szót. Gyerekek esetében, hangosan is ki kell mondani. Ezért fontos, hogy az iskolába lépő gyermek, ne legyen beszédhibás.
- Ezután jön a kódolás – hangokból betűk lesznek. Itt lesz fontos a betű vizuális képe, vagyis a betűforma megjelenése az agyban. Az agynak azon része kell, ahol képekben gondolkodik. Ezért fontos a mese, mert hozzászoktatja az agyat a képekben történő belső látáshoz.
- Mivel vonalközkben írunk, ezért fontos a térlátás is. Kiemelten fontos a sokféle változatos mozgás, hogy ez kialakuljon. HA bizonytalan a térérzékelés, az nyugtalansághoz vezet. A térirányokat nem csak térben, hanem síkban is fel kell ismernie a gyermeknek. Erre jók az utánzásos, másolós mozgásos játékok, a szimmetria játékok.
- A hangokat, egymást követő sorrendben írjuk le. Tehát az úgynevezett szerialitás kialakulása elengedhetetlen. Ezt a díszítő sorokkal remekül lehet érzékeltetni. A szerialitás jelen van a számok, napok, hónapok, évszakok napirendünkben is.

- Szükség van a finommotorikára. Azokra az apró mozdulatokra, amelyek lehetővé teszik majd, hogy az írás füzetben fél centiméteres közegben tudjon írni.
- Azt is figyelembe kell venniük, hogy amikor majd írnak nem egyes betűket, hanem gondolatokat írnak le. Ezért is fontos a sok beszélgetés, mesélés, amiben nem kész gondolatokat, képeket kapnak – ellentétben a televízióval.

Kéz fejlődésénél tudni kell, hogy folyamatosan fejlődik, amely lehetővé teszi az írómozgás kialakulását. A fejlődés nem fejeződik be az iskolába lépéssel. 12 éves korig tart a kéz csontosodása. Nem szabad kétségbe esni, ha a kezdetekben nem olyan szép az íráskép. 6 éves korban a kéz még éretlen, hogy a gyerekek nagy része könnyedén elsajátíthassa az írást képességét, amit a mai iskola megkövetel. Egyszerűen azért, mert fizikálisan képtelen rá - állítják ezt az ezzel foglalkozó szakemberek. Van olyan fiúgyermek, aki élettanilag 9 évesen lesz alkalmas az írásra.

Amiben a szülő segíteni tud:

Tegyük lehetővé, hogy a gyerekek rajzolhassanak, festhessenek, vág hassanak otthon is. Le lehet teríteni az asztalt viaszos vászonnal, a földet újságpapírral. Jó játék, bottal a földre sárba, homokba, párás tükörre rajzolni; jó mulatság apa borotválkozó habjával befújt tükrön, saját magunkat, szülőket körberajzolni. Lisztbe rajzolni. Nagyméretű kartonra, csomagolópapírra kézzel, háromszögletű zsírkrétával alkotni.

Otthoni sütésbe, főzésbe, tésztagyúrásba bevonni, ez által a kézfej izmosodik, erősödik a kar. Krumpli-, répapucolás. A takarítás szintén ügyesíti a kezüket, lapátra seprés szem-kéz koordinációt fejleszt. Apró papír fecnik összeszedése. Labdázás, nyírás ollóval. Tárgyak felismerése tapintással, gyöngyfűzés (akár tésztából), hamázás, legózás. Fontos, hogy a kezük, a karjuk tornázzon.

Ceruza fogás!

Sokuknak még helytelen a ceruzafogása, fontos a kedves, szeretetteljes kiigazítás. Az íráshoz szükség van a jó ceruzafogásra, mert amikor álló egyenest húzunk lefelé (függőleges vonal), akkor a mutatóujj nyomására van szükség, a hüvelykujj a ceruzát vezeti, a középső alig vesz részt. Ha felfelé húzzuk, akkor fordítva, a hüvelykujj és a középső vezet, a mutató tétlen. Vízszintes fekvő egyenes íráshoz, viszont a kar és a váll izmainak mozgására van szükség. Ezért fontos, hogy az ujjak egymástól függetlenül is mozogni tudjanak. Nagy segítség a háromszögletű vastag ceruza, zsírkréta, amivel könnyebb helyesen megfogni, és ez által elsajátítani a helyes eszközfogást. A finommotorika, mint amilyen az írás is, a nagymozgások helyes koordinált végrehajtásából indul ki. Ezért nagyon fontos, hogy a nagymozgások (járás, futás, kúszás, csúszás) összerendezettek, koordináltak legyenek. Fontos a szabad mozgás lehetőségének biztosítása!

Pozitív hatása lehet a különböző írás előkészítő, vonalvezető, játékos feladatoknak, de csak abban az esetben, ha megmarad közben a játékoság. Nem szerencsés ovis korú gyermeknek ezt kötelező feladatnak adni. Legyen kedve, ez majd meghozza a kitartást és a türelmet, ha nem marad el soha a sikerélmény! Rengeteg színező füzetet is lehet kapni, ezek a csukló és kéz izmainak megerősítésére, pontosabb szem-kéz koordinációra adnak lehetőséget. Ne felejtsük azonban, hogy a gondolkodást és a fantáziát ezek nem fejlesztik. A legnagyobb fejlesztő hatása, a szabad rajzolásnak, festésnek, gyurmázásnak, alkotásnak van. Ez által fejlődik kreativitásuk, képi gondolkodásuk, amelyre szintén szükségük lesz majd az iskolában olvasás és fogalmazás során.

Olvasás: komplex folyamat

- Fontos hozzá a beszéd megértése, ami épp hallást és mire iskolába mennek, tiszta beszédet feltételez.
- Szükséges hozzá még, az ép látás, szemmozgások. Olvasás közben szaggatott előrehaladó mozgást végzünk. Ha beszélgetés közben a szemébe nézünk, ez fixálja a látási figyelmet. A fixációs ponttól balra 3, jobbra 15 karaktert fogunk fel olvasásunk során.

- Ezen felül szükség van bő szókincsre, háttértudásra, hogy értsék is, amit olvasnak /szövegértés/, vagyis általános tájékozottság.
- Dekódolási képesség is kell, hiszen a betű egy hang kódja, ahogyan az átfordítási képességre is. Ehhez kapcsolódik a jó látás is. Fel tudja ismerni a betűt. Térlátás, mert nem mindegy hogy b vagy d vagy p betűről van szó, és ez mellett ballról jobbra kell haladnia.
- Emlékezetre /rövid és hosszú távú/ és figyelemre az elsajátításához. Emlékezni kell a meg tanult betűre, azt hogy mit ismerünk fel előtte; mondatnál az előző szóra, hogy megértsük; szövegnél már az előző mondatra.
- A diszlexia megelőzésének egyik hatékony eszköze a keresztmozgások végzése!

Amiben a szülő segíteni tud:

- Mindennapos mesélés jelentősége! Amikor mesélünk, együtt vagyunk a gyermekünkkel! Azt érezheti, hogy nekünk is fontos a vele együtt töltött idő. Ezen felül fejleszti a gyermek fantáziáját, gondolkodását. A televízió mások által megálmodott, elképzelt képeket, gondolatokat ad. Bővíti a szókincsét (1, másfél éves előnyben van az, akinek otthon mesélnek, mint az, akinek nem). Fejleszti a figyelmet. A mese hallgatása lelki folyamatokat indít be, amelyekre szüksége van az egészséges fejlődéséhez. A mese jelentősége a gyerek számára, hogy fontos ősi tartalmakat hordoznak, amelyekkel könnyen azonosulnak, kitágítják számukra a feszültségoldás lehetőségeit. A mesének jelentős szerepe van a gyermek értelmi és érzelmi fejlődésében azért is, mert viselkedési mintákat nyújt számára. Segíti az életben való eligazodásban. Jókra és rosszakra bontja a szereplőket. Ezen felül a mesét minden gyermek szereti.
- Beszélgessünk gyermekünkkel sokat. Beszéljük át a napot! Megfogalmazhatunk rossz és jó dolgokat, ki hogyan élte meg azokat.
- Dr. Gósy Mária: A beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak, olyan játékokat tartalmaz, amelyet a szülők is játszhatnak gyerekeikkel (pl.: szólánc).

Számoláshoz szükséges képességek

- a számfogalom mit jelent
- térbeli kiterjedések: hosszabb, rövidebb, alacsonyabb, magasabb, szélesebb, keskenyebb, kisebb, nagyobb, könnyebb, nehezebb
- számosság megállapítása: miből mennyi van
- több, kevesebb, ugyanannyi: számosság megítélése, megbecsülése, összehasonlítása, ellenőrzése. Mi történik, ha hozzáteszünk, és ha elveszünk, ezek megfogalmazása. Kell hozzá figyelem (spontán, szándékos), megfigyelőképesség,
- emlékezet: korábbi tapasztalatok tárolása, hiszen az új ismeretet ehhez illeszti, teszi hozzá, változtatja meg a régebbit (akkomodáció, asszimiláció)
- Képzelet: elképzelni mi a lehetséges, várható következmény, az eddigi tapasztalataim szerint; vagy mit tehetek azért, hogy a számomra elképzelt dolog létrejöjjön pl. lego építésnél magas várat szeretnék, eddig 10 kockából építettem, de ledőlt. Mit csináljak, hogy megmaradjon? Vastagabbat építek, vagy kitámasztom. AHA élményhez juttatni, maga fedezzen fel dolgokat. Így rendeződnek az ismeretek.

Amiben a szülő segíteni tud

- Mindent megszámolni, összehasonlítani.
- Hagyni kell, hogy elmélyüljön a játékba. Ez fejleszti figyelmét, összehasonlítását, kiemelést végez általa, gondolkodásra serkenti.

Fontos kérdések:

- Mi a lényege?
- Mi a legfontosabb?
- Mit veszel észre, ha összehasonlítod?
- Hogyan lehetne csoportosítani?
- Ha....., akkor.....?

- Milyen az, ha.....?
- Nem értem. Meg tudod magyarázni?
- Mint állapíthatunk meg?
- Mi mindent lehetne róla elmondani?
- Mire lehet következtetni?
- Hol lehettem akkor, ha(ezeket) láttam?
- Miért gondolod?
- Mi lenne, ha.....?
- Mi az oka?
- Honnan tudod, hogy.....?
- Hogyan bizonyíthatjuk?
- Ki tudnád találni?
- Ki az, aki.....?
- Hogyan lehetne megoldani?
- Hogyan lehetne kijavítani?
- Mi történik, ha.....?
- Mi történne, ha.....?
- Mi történne, ha nem lennének (pl. autók)?
- Egyet értesz vele?
- Úgy véled?
- Biztos vagy benne?
- Miért gondolod?
- Azt gondolod, hogy.....?
- Mi a véleményed?
- Melyik tetszik? Miért?
- Te hogy gondolod?
- Másképp is lehetne?

Javasolt könyv: Deákné B. Katalin: Minden kezdet nehéz

Érzelmi felkészítés

Fontos, hogy lelkileg is készítsük fel a gyermekeket az iskolai életre. Lehet beszélgetéseket kezdeményezni. Hasonlóságokról és különbségekről beszélni az óvoda és az iskola viszonylatában.

Az azonban fontos szabály, hogy ne legyen fegyelmezési eszköz az iskola. Nem szabad vele fenyegetni, mert a gyermekben félelmet keltünk. Esetleg bizalmatlan, szorongó lesz, elindulhat a hasfájás és a körömrágás folyamata.

Irreális képet sem szabad festeni az iskoláról. Nem biztos, hogy a legügyesebb, legokosabb, vagy éppen a tanító kedvence lesz. Ha a várva várt iskolakezdés nem hozza meg a gyermek

által elvárt hatásokat, elveszíti a lelkesedését. Rájön, hogy nem úgy van, ahogyan azt mondták neki. Nem szabad, hogy akár egy életre szóló önértékelési zavarokat keltsünk benne.

A gyermeket mindig önmagához képest nézzük, értékeljük! Így láthatjuk meg benne a tanulás pozitív hatásait!

Kedves Szülők!

Nagyon sok sikert kívánunk minden iskolát kezdő gyermeknek!

Kívánjuk, hogy a tudás kapuján átlépve egy olyan különlegesen csodálatos, érdekes világ váljék láthatóvá gyermekeik előtt, amelynek a gyümölcsét megérelve a tudás birtokába kerülnek!

Szép, öröm és élményteli iskolás éveket, nagyon jó tanulást kívánunk Minden gyermeknek!

Szeretnénk, ha tapasztalataikat megosztanák velünk, ha továbbra is tudhatnánk a gyermekekről!

Szívesen vesszük, ha visszalátogatnak egy kis élménybeszámolóra a gyermekekkel!

